

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókkiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytörszédjében, Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almásán: Rosenberg A. czégnél.

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, írkokoknak, földmivéseknek és szerényebb javadalmazásu hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Lapunk előfizetőit, kiknek előfizetése lejárt, arra kérjük, hogy a lapdíjat a küldött postautalvánnyal mielőbb hozzánk juttatni sziveskedjenek.

A szerb nemzetiségi pénzintézetek.

Lapunk június 12-iki számában említettünk arról, hogy az utóbbi időben gombamódra szaporodnak az olyan szerb nemzetiségi pénzintézetek, melyek *nemzetiségi törekvéseket* mozdítanak elő.

Rövid közleményünkben világosan kiűnt, hogy mi csak azoknak a szerb pénzintézeteknek keletkezését és működését kifogásoljuk, melyek a közgazdaság, pénz- és hitelügy leple alatt nemzetiségi politikát szorgalunk. Az olyan pénzintézetek avagy egyéb közgazdasági intézmények ellen, melyek kizárólag föladatuk érdekkörén belül mozognak, kifogást nem emeltünk; sőt azoknak prosperálását mi is óhajtjuk.

Ezt a világosan kifejezett fölfogásunkat egynemelyek — ugylátszik — félre értették. Erre vall a palánkai helyi lap legutóbbi számában megjelent vezércikk is, mely említett közleményünkkel foglalkozván többi közt ezeket írja:

»Össze áll 5—10 kis ember; megfogadj hogy szorgalmas, takarékos, becsületes munkás lesz, aki egymást munkájában, nemes erkölcsök gyakorlásában támogatni fogja, — s kész a szövetkezet. Kibérelnek egy kis földcskét, mert az egymáshoz köztöttség, míg a törvényes alapon való szerzettség már nyújt nekik hitelalapot. Aki-

nek lova van, az a lovát viszi a munkába, akinek ekéje van, az az ekéjét, de valamennyi dolgos kétkéze munkáját, s ott, hol egyesült erő működik, megjön oda az Isten áldása is, gyarapodva évről-évre erkölcsben és vagyonban egyaránt.

Ez a »keletkezés módja.« Most eláru-lom a cikkírónak és a hatóságoknak »az alakulás célját« is.

Sajnos szép magyar hazánkban, a leg-mérvadobb körökben, nincs meg a nép-szükségeinek helyes felismerése a kellő érzék, s ezek fedezésére a kellő gondosko-dás. Nálunk, ha nem bankettel, bandérium-mal és díszfelvonulással kezdődik a dolog, vagy ha zengzetes frázis reklámok meg nem előzik azt, akkor hiába erőltetik még a leg-jobb eszmét is, nem lehet belőle semmi. Kiemeltem, hogy ez csak itt, minálunk van így. Mert nézzünk szét a külföldön pl. Né-metországban. Ott kb. 6000 ilyen »haza-ellenes« szövetkezet működik; Csehország-ban kb 4000, stb. — és csak a mi népünk ül tétlenül, amíg odakint a művelt szom-szédok, idebent pedig a »gyűlölt nemzeti-ségek« szervezik a legszegényebb népréteget megélhetésük könnyítésére a becsületes mun-kára a józan és szorgalmas életmódra ilyen, — Reifeisen elvein alapuló — földmives szövetkezetekbe, munkát teremtve nekik ide-haza, ezen a szent anyaföldön, mely »ápol és majdan eltakar«, elejét véve a nagyarányu kivándorlásnak, amely annyi gondot okoz magának az államnak is.

Mert, persze — a rejtett célon kívül — most divatos a »nemzetiségek mozgoló-dásáról« ujságcikkezni divatos a minden politikai érzéket nélkülöző bujtogatása az egymás közt békeességben élő honpolgá-roknak, s erőnek erejével a válaszfalaknak

emelése a magyar, német, szerb és tót között.

Ezen szövetkezeteket a kir. Törvény-székek, mint kereskedelmi bíróságok hagyják jóvá. Cikkíró általánosságban felhívja a hatóságok figyelmét »a keletkezés módja és az alakulás célja iránt.« Mit jelent ez? Vagy azt jelenti, hogy ezen magas bíróságunk nem tudja, hogy mit cselekszik akkor, a midőn jóváhagy ily szövetkezeti alakítást, vagy maguk a szövetkezetek becsapják, hamis cél megjelölésével félrevezetik a bíróságot. És ezt a gyanúsítgatást a leglelkii-meretlenebbül rendszeresen úzik a hazafias-ságot bírbe vett honfiak, természetesen a hazafiság leple alatt, hogy hályogot vonva a közönség szemére, ez meg ne lássa a lólábat.

Még egyebek is foglaltatnak a cikkben, de minthogy izléstelen durvaságokat tartal-maznak, azokat figyelmen kívül hagyjuk.

Az idézett észrevételekre csak az a megjegyzésünk, hogy a tisztességű irányu, komoly törekvésű szövetkezetek és pénz-intézetek terjedését, térfoglalását örömmel üdvözöljük. Az olyan intézményeket azon-ban, melyek egyes emberek önző vágyát, egyéni érdekeit és leplezett nemzetiségi po-litikát szorgálnak, már keletkezésükben lehe-telenné tenni igyekszünk. Az ellen nekünk soh' se volt és nem is lehet kifogásunk, ha szerb vagy más nemzetiségű tényezők köz-gazdasági intézmények létesítésébe, vállalatok alakításába bocsátkoznak; csupán az ellen foglalunk állást, hogy ezek a törekvések a megye magyarsága és nemzetiségei közt fönnálló békét zavarják.

Nyári reggel.

Ragyogva kel a nap s aranyos palástját
 Vállára fölteszi mosolygó tündérek
 Töle a földünk is csakhamar átveszi
 Fejedelmi díszet pompás aranyfénynek.

Mint aranyláva foly a Duna előttem;
 S a lombok zománcos aranyfényben égnek;
 Az országot pora az is csillog, villog:
 És arany a színe a távol kődének.

Tündöklő vizeken, mint gyorsszárnyu madár
 Bugva repül tova egy karsu szép hajó.
 Tündöklő vizeken, a fehér szárnyakon
 Szállni... elrepülni... be jó volna, be jól!

...Ébred a falu is. — A hegyen dal csendül...
 S az erces hang a légen rezgve messze száll...
 Búgó asszonykacaj hirdeti csakhamar,
 Hogy a szerelmes dal lenn párjára talál.

... Mind följebb hág a nap s ragyogó szekéren
 Kutatva végig jár hűs kerti utakon;
 Mőfehér violák, vérpiros muskátlik
 Harmatos ajkára szerelmes csókot nyom.

A merre tér tűnik árnyék, boru, bánat...
 Utja tele színnel, étellel, zsongással;
 Sötét erdők ölen zugó hozsanna kél,
 Kőszönti fecskesző s pacsirtadal szárnyal.

Virágos keretben, színekkel dobzódvá,
 Jgy táruel életem egy csodás szép festmény.
 Csendes magányomban, a nagy mesterműnek,
 Egynéhány vonását félve ellesem én.

Molnárné Radich Jolán.

Elmélkedés a Van der Hoschke pörről.

A »Bács megye« számára írta:

Hetesy Viktor.

Mikor az irodalom nagy művésze 72 éves korában elvette a 18 éves leányt: a közönség azt mondta, a lapok meg azt gondolták: vén bolond; s e megjegyzésen kívül nem volt hozzá senkinek semmi köze. Nem hánytorgatták szemükre, hogy az egyik pénzen vette, a másik pénzért adta-e a szerelmet? hanem ki sajnálkozással, ki kárhózzatással — napirendre tértek fölötte; a többit bizták a házastársakra. A nagy öreg eléggé megvezekelt. De maga szerezte a bajt; szabad elhatározásból, mint a ki nem volt gyámság alatt.

Egy nagy művésznő, — szintén a nemzet tisztelet-tárgya — ugyan így cselekedett. Fiatal emberhez ment férjhez. Szabad volt neki; nem volt gyámság alatt. Ez a fiatal ember épen olyan indokból kötött vele házasságot, mint az a fiatal leány az öreg ural; azt hiszem, hogy a szeretet egyforma lehetett mind a két ifjunál. Mert szere-

lemről nem beszélhet itt okos ember. Hiszen épen az előbbi írta meg: hogy mikor növekedik a tisztesség: fogy a szeretetre méltóság. 70—80 esztendőre pedig ugyancsak megnövekedik a tisztesség. Az élet tavasza és tele pedig nem szeretheti egymást. Becsülheti, de nem szerelheti. Tehát a házasságot érdek hozza létre mindkét esetben. — Érdek... Álljunk meg ennél a szónál! A felületesség igen kihasználja ezt a szót, ott a hol sujtani akar. Holott az egész világ érdek. Még a jótékony intézményeket is ez hozza létre; mert nem csupán anyagi érdek van, hanem egyéb is. A hűség, az önmotogató, a remélt felsőbb elismerés stb. mind-mind noszogatják az embert. Hát a házasságok nagy része nem érdekből kötöttik-e? ... Miért épen egyét kipelengérezni? ...

A lapok keményen apostrofálták Hoschke ifjut az érdekházasságot; a miért esküdszék elé kerültek. De ugyanazok a lapok, melyek az érdeket hánytorgatták, közölnek »nincs többé kopasz fej«-féle hirdetések, melyekről tudják, hogy a közönség becsapására valók; mert közölteti a hirdetésekben begyűlemlő: érdek.

Nem is említem a »Kedves mucuskám«-féle levelezéseket, melyeknek erkölcstelensége az ártatlan leánykák szeméremérzetét méltelyezik szavanként 4 fillérrel.

Olvasom a monstre deputációkat, melyek miniszterekhez vándorolnak: helyi érdekek kinyerése végett.

Hátja képviselő urak minő házasságban élnek az érdekekkel? ... Egy volt miniszter beszéte nekem egyszer, hogy több ujj van a két kezén, mint a mennyi önzetlen képviselő az országházban. És ma hány találkozik, ki nem

agyába, könnyen költöhet az istenadta dus adományából. A beszély-, regényíró is könnyen írta a nagy képzelő tehetségéből, élettapasztalásából. Az utirajzír meg arról ír, amit látott, hallott, megértett, átkristályoztatja azt a lelkén s új képben állítja az olvasó elé a régít. Igaz, hogy némelyek elvitatni szeretnék azt, hogy az utleírás is irodalmi ág, de jól megmondta jó Dömötör Pál, a mi költőnk, hogy az irodalomban minden válfaj jogosult, még a felköszöntők is, — a jelenlévők mindig, mindenben, kivételt képeznek s nincs rájuk vonatkozás, — csak irodalmi nyelven legyen elmondva, megmondva, megírva, szóval megüsse a mértéket, illetőleg az irodalmi színvonalig emelkedjék fel az, ami írva, mondva van.

Én meg azt tartom, hogy a régiség-búvár, történetíró, aki nem halad járt nyomon, taposott ösvényen, hanem a tudomány fátyoljával, máskor pislogó mécsessel hatol be, mint bányász a sötét világba, mikor csillogó aranyeret keres, a tudós, aki sárgult, élettelen fölírásokba életet lehel, megvilágítja velük, nekünk a sötétet, melyet az idő, kor, távolság szemünk elől eltakar, lefátyoloz, ki a szürke multból olyan szép, hogy úgy mondjam csillámló dolgokat, mondjuk drágaköveket hoz elő, mutat fel, mint ő ma, aki szintelenből színesen elevenít, mozogtatja képzeletünkben a letűnt kor alakjait, ez a mester, ez a kiváló író.

Ki ez? kiről az ének szól, nem kell mondanom. A török hódoltság utáni bácsmegeyi főispánok ünnepélyes beigtatásáról szóló ő ma nekünk komoly, jól érthető mély hangján, typographia útján másoknak, történetíróknak anyagot adva olyan meggyőző hangon, hiven tette azt, hogy azt képzeljük, mintha mi is ott a multban jelen lettünk volna vele, ahova minket elvezetett. Hasonló ő a jó utirajzír, aki úgy ír, hogy aki olvassa az utleírását, azt képzelettel, hogy a szerzővel együtt utazik.

Valóban az ilyen, fáradsággal keresett, a szakadás lámpásával megvilágított, kihozott fel dolgozott anyagból készül a történelem, a meghamisítatlan igaz történet, jól tudjuk. És ha ezt tudjuk, többről, másról, egyéb szép és jó lelki tulajdonságairól, közmondásos magyar vendégszeretetéről, egyeneslelkűségéről stb. most ne tudjunk, ne szóljunk, soha sem szerettem a tatarolt mezőt, amit mondtam róla, elég ahhoz, hogy mindnyájunknak a legjobb kívánságát olvaszthassam a poharam tartalmába, mikor azt hangoztatom, hogy Bács tudós plebánosa, Irodalmi Társaságunk kitűnősége és tudós tagja éljen!

A mezőgazdasági kamarák.

A mezőgazdasági kamarák üdvös, mélyreható eszméje, mely Darányi minisztersége alatt merült föl és propagáltatott erőteljesen — ugylátszik — a megvalósulás előtt áll.

Darányi Ignác földmívelési miniszter ugyanis az Orsz. Magyar Gazd. szövetségnek Parádon tartott közgyűlésen nagyszabású, több pontos, az okszerű gazdálkodást előmozdító reformot ismertető, a magyar gazdák elsőrendű érdekeit felölelő beszédében ezeket a figyelemreméltó kijelentéseket tette a kamarákról:

Darányi Ignác: Az Országos Magyar Gazdaszövetség a munkamegosztáson alapul, főleg a szövetségi munkára helyezi működésének súlypontját. Nincsen kizárva, hogy rövid idő multával nehéz megpróbáltatásoknak leszünk kitéve. Egyesek és nemzetek bölcsességét jelenti, hogy jókor észrevegyék azt, amit mások csak nagy csapások után vagy sohasem látnak be. Fel kell ismernünk azt, hogy századunk a szociális munka jegyében indul meg. A Gazdaszövetségnek már csak hivatásánál fogva is kell, hogy az időhöz alkalmazza a munkaprogramját. Be kell látni, hogy ma más viszonyokkal kell számolni. A viszonyok változását illetőleg utalok az általános választási jog behozatalára, amelylyel nagy néprétegek fognak be-

folyni a törvényhozás alakulására. Ezeknek a nagy néprétegeknek a szociális munka erejénél fogva kell tudniok meghozni a kívánatos kapcsolatot.

Ami különösen a szövetséget illeti, van országos központunk, vannak községi szövetkezeteink és gazdakörök nagy számmal, közel kétezer, de nincs meg közöttük a kellő kapcsolat. *Ezt a kapcsolatot én a megyében vélem feltalálni. A szövetségnek ragaszkodni kell a vármegyei intézményekhez.* Egyszerűen ki lehet mondani, hogy a községi szövetkezetek és a vidéki gazdakörök elnökei teszik a megyei gazdaszövetséget. Ez volna a helyes kapcsolat a központtal. A másik eszköz: *a széles néprétegek bevonása a gazdasági érdekképviseletek létesítésébe. Éppen most van kiosztás alatt a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat,* amelyet a megbízásokból Bernáth István és Rubinek Gyula képviselnek.

Régi mulasztást fogunk ezzel pótolni. Több, mint félszáz év óta vannak ipari és kereskedelmi kamaráink. Nincs ok és jog arra, hogy a kormányzat tartson mezőgazdasági érdekképviselettel. *A törvényjavaslat iránya mutatja, hogy nem a miniszterium-büroijában készül, hanem a mai mezőgazdasági társadalmunk érdekképviseletének leg-hivatottabb szavú öreai csinálják.*

Ennek a javaslatnak a gyakorlati értékét az fogja megadni, hogy mennyi munkást von bele ebbe a szervezetbe a magyar gazdátársadalom. Sokan vannak, akik azt gondolják, hogy elég minden történet már nálunk a mezőgazdaság terén. *Ez nagy tévedés.* A magyar mezőgazdaság erőyes felkarolása nélkül a gazdasági életre irányuló törekvések illuzóriusoknak bizonyulhatnak.

Két feladatot emelek ki. A telepítési és a birtokpolitikát. Magyarországot állandóan fentartani nagyszabású birtokpolitika nélkül nem lehet. Feltétlenül szükségesnek látom a középosztály megerősítését. Hogy megfogott és meggyengült, azt jelentékeny részben a viszonyok okozták. Most, amikor nagyarányú szövetségi munkáról beszélünk, akkor gondoskodnunk kell vezetőkről is.

A szövetségi munkának más hivatott vezetősége, mint a középosztály, nincs és nem is lehet.

Ne várjunk mindent az államtól. Csak a hanyatlásnak indult osztályok szoktak mindent mástól várni. A mi jövő fejlődésünk a saját magunk munkájától függ. Majd ha nem százezrek, de milliók fognak állani a gazdaszövetség mögött, akkor más lesz a szavunk, más lesz a tekintélyünk, a súlyunk. Távol állunk minden agresszivitási szándéktól, minden gyűlölködéstől. Csak egyet vetünk meg, a visszaélést, akár fenn, akár lenn. A visszaélések közül a leggyűlölettebbek azok, amelyek a szegény ember kiszákmányolására vannak irányítva.

H I R E K.

A képviselőházból.

Már megint olyan törvényjavaslatot tárgyalnak, mely a kisgazdák érdekeit mélyen sérti. A szeszdó javaslatnak egynéhány szakasza ugyanis olyan brutálisan támadja, annyira károsítja a gazdákat, hogy a pálinkafőzést majdnem lehetlenné teszi. Hanem a spirituszgyárosoknak, akikkel Wekerle barátságot tart fenn, bezzeg kedvez; azokra minden előnyt, minden jót pazarol.

A szombati ülésen több szónok mutatott erre reá. A legnagyobb hozzáértéssel *Farkasházy* Zsigmond, aki 3 óras beszédében sorolta föl a javaslat hibáit. A mameluksereg figyelemmel hallgatta a szónokot s élénken helyeselt — magában; mert nyiltan helyeseini az igazságos érvelést nem koalíciós erény.

Lovász Andor sógorához, a szabadkai új képviselőhöz ment át, akinek halkán sughatta a

fülébe, hogy milyen hálás dolog volna e pillanatban ellenzéki képviselő lenni. Micsoda lelkesedéssel lehetne a tanyabeli választók szája ize szerint beszélni, midőn a pálinkafőzés ellen irányuló vakmerő támadást erőyesen visszautasítaná. Így azonban, a párfegyelem rabillicsaitól szoritva hallgatagon kell túrnie a kormánynak minden rossz, káros intézkedését.

Mihálovits Endre alkotmánypárti elvtársával volt elfoglalva s így nem figyelhette a szónokok fejtegetéseit. De nem is aggasztotta őt a javaslat. Nyugodt volt aziránt, hogy Temerinben, bármennyire is emeljék a szeszdót s akár-hogyan szorítsák is meg a pálinkafőzés szabadságát, a népnek mégis meglesz a szükséges törkölye és szilvapálinkája.

Lázár Pál fekete szalonkabátban jelent meg, ami a »sulyos« férfínál azt jelenti, hogy Demostheneszi szerep betöltésére készült el. Föl is szólalt s hosszú beszédben védte — a szeszgyárosok érdekeit. Hogy választói mit fognak ehhez szólni, azzal nem sokat törődött. Az ő érdeke most azt parancsolta, hogy a gyárosok mellé álljon.

Hétfőn Mezőffy szociálista és Nagy György balpárti támadták erőteljesen a javaslatot. Az előbbi olyan ügyesen beszélt, hogy *Mihálovits* Endre azt az eszmét vetette föl Veszelszky pap-társa előtt, nem volna-e célszerű, ha Mezőffy keresztényszociálista agitátornak szerződötténe.

A bácskaik közül ezen az ülésen még csak *Fernbach* Péter volt jelen. Őt is máshova szólította hivatása, de e sorok írójának közbenjöttével ígéretet tett *Ivencz* Frigyes sajkáslaki jegyzőnek, hogy őt és a község biráját az ottani gazdákat érdeklő fontos ügyben *Darányi* miniszter elé vezeti. A zombori követ tehát ott-hagyta egyéb elfoglaltságát és a sajkáslakiaknak tett ígéretét a tőle megszokott lekötözés előzékenységgel váltotta be. Elvitte őket a »nép-*atyja*«-hoz, aki kilátásba helyezte a kérelem teljesítését.

Kedden és *szerdán* annyira fölszaporodtak a javaslat ellen fölszóalni szándékozók, hogy a kormány a 10 óras ülés megszavazását határozta el. Ez a hóhérszakasz tehát mindennapi szükségletet képez.

Körutazás Amerikában.

A körutazás folytatása.

VII.

„St. Louis“ a Mississippi terület központja hetedfélszázézer lakossal. A világiállításról kijöven gyorsabb tempóban akarunk végigmenni utunk hátralevő részén, mert agyunkat, testünket kifárasztotta a kiállítás. De mindjárt megakadunk „Egy sörgyárban“, mely naponta közel egy millió palack sört termel a hordó sörön kívül és 5000 munkást foglalkoztat. A gyárnak 2000 waggonja van.

„A st. louis Fair“ is feltartóztat. Meg kell nézni ezt az utcai ünnepélyt is, azután tovább megyünk „A Mississippin“, a föld leghossabb folyóján, mely jóval több, mint kétszerte hosszabb a Dunánál.

A Mississippi vidékének leírása után *Vértesi* Károly „Az amerikai négekről“ értekezik, lefestve helyzetüket és elmondva történetüket. Aztán a mocsárlázás amerikai „Cairó“-ba viszi olvasóit, honnan végre hazafelé irányítja útját.

„A legutóbbi elnökválasztásról“, „Az amerikai közúti vasutakról“, „Az amerikai vasutakról“, „Az amerikai vendégfogadó házakról“, „Az amerikai színházakról“, „Az amerikai gyógyszertárakról“ meglepő tájékozottsággal írt cikkek következnek könyvében, melyek közül nem egy a szakembernek is becsületére válnék és meg is jelentek különböző szaklapokban.

„St. Louistól Pittsburgig“ beláthatlan rónakon száguld a vonat keresztül. „Pittsburg“ az acélkirályok városa, ahol jól esett *Vértesi*nek a „Tálalkozás magyarokkal.“ A városon kívül gyönyörködhetett „A világ legnagyobb acélgyárában.“ Ilyen legnagyobb négy van ott egy rakáson.

„Pittsburgtól Washingtonig“ még sok vasgyár van, azán következik megint a farmerek területe, kiknek sorsáról nem valami kellemesen nyilatkozik *Vértesi*. Sokat kell küzdeniök az elemekkel.

„A föld leggazdagabb embereiről és másról“ beszél el egyetmást szerző, mielőtt hozzá fogna Washingtonnak, az Unio fővárosának leírásához.

Washingtonról érdekes megjegyezni, hogy nem nagyobb vasuti gőcpont Budapestnél. Általában az amerikaiak nem barátai a központosításnak, mint ezt már New-York államnál is láttuk, melynek fővárosa Albany és nem New-York. Washington utcáin 70 ezer fa van ültetve. A város csendes, egyetlen gyár sincs benne, a mi Amerikában valóban meglepi az embert. A „Capitol” a világ egyik leghatásosabb építkezése, hófehér márványtömeg, diszes korinthusi oszlopsorozattal. A Capitol leírása után önként következnek, hogy „Az Egyesült államok alkotmányáról és történetéből” fog Vértesi elmondani annyit, a mennyi szükséges az általános tájékoztatáshoz, azután „Washington nevezetességei” következnek: a nemzeti könyvtár, a fehér ház, mely az Unio mindenkor elnökének a lakása, Franklin Benjámint szobra, a Washington obeliszka, a miniszteriumok stb.

Vértesi leírja látogatását „Freddy Roosevelt urnál, az Egyesült Államok elnökénél,” ki a szerzőt igen kedvesen fogadta a fehér házban. Aztán elmondja a szerző, hogy „Miként választják az Unio elnökét?” Majd elzárándokol Mount Vernouba, hogy ott elmélkedjék az emberi nagyságról „Washington sirjánál.”

„Washingtonról Philadelphiáig” utazva a nagy gazdagságról híres Kis Delaware államon megyünk keresztül, melyet gazdagságáért gyémántos államnak neveznek.

Baltimore egészéről beszélgetve érkezik meg szerző Philadelphiába.

„Philadelphiáról,” az Unio harmadik legnagyobb városáról, mely másfél millió lelket számlál, elmondhatjuk, hogy megcsalja az embert, mert mikor Amerikát bejárva azt hisszük, már semmi újat nem látunk, itt megint meglep bennünket a sok látnivaló érdekes dolog.

Franklin Benjámint sirja egyszerű kőlappal van fedve. A felírás: Benjamin and Deborah Franklin 1790. Az „Independence Hall” a függetlenség háza Philadelphiában. Ennek csarnokában irták alá 1776 július 4-én a függetlenségi nyilatkozatot. A szabadság harangját, melylyel hírvil adták a függetlenség kimondását, most is őrzik.

Vértesi látogatást tesz még „A pénzverdeben,” „A világ legnagyobb mozdonygyárában,” az „Árvaházban,” „A javító fogházban,” azután „Philadelphiá keleti részében” kalauzol bennünket, hol Franklin szobrát, a szabadkőművesek remek palotáját stb. látjuk. A Drexler Institute egyik folyosóján a magyar származású Kiss Ágoston szoborművét láthatjuk. Amazonok harca egy párduccal.

„Az amerikai nőkről és egyébről” érdekes dolgokat mond el a szerző, végre elvisz a philadelphiai Fairmount parkba, a város büszkeségébe, mely 15 mérföld hosszú és versenyez szépségre a világ bármely parkjával. Washingtonnak itt is van szobra.

Philadelphiából New-Yorkba, a kiindulási pontra érünk és ezzel be van fejezve az amerikai körutazás.

Dr. H. A.

Latinovits Pál arcképének leplezése. Latinovits Pál ny. főispán, lapunk vezérének arcképét f. hó 27-én, szombaton leplezik le az e napra egybehívott közgyűlésen. Az ünnepi beszédet — mint már megirtuk — Eördögh Elemér bácsujfalusi plébános tartja. A festmény — mint értesülünk — igazi műremek.

Dr. Steuer György előléptetése. A király dr. Steuer György honvédelmi miniszteri fogalmazót, lapunknak főnállása óta kitűnő tollu munkatársát miniszteri segédtitkárrá nevezte ki. Dr. Steuer György ezt az előléptetést első sorban hivatalbeli odaadó munkásságával érdemelte ki; de alaposan rászolgált azzal a nagyhorderejű, több vármegyére kiterjedő üdvös tevékenységével, melyet a mezőgazdasági érdekek előbbreviteléért, a modern agrárszermék terjesztéséért, de különösen a kisemberek bajainak orvoslásáért lankadatlan buzgalommal kifejtett. A népgyűléseken tartott praktikus ideákkal telített beszédei, valamint lapunkban megjelent, a gazdasági szakirodalom magas színvonalán álló cikkei kétségtelen bizonyítékai a derék férfiú nagy szellemi kvalitásának. Előléptetése megynék minden részében őszinte örömet kelt.

Uj ügyvéd Ujvidéken. Dr. Tibor Dezső ujvidéki ügyvédjelölt a napokban kitűnő sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

A nagybaracskai tanügy köréből. Faragó János kir. tanfelügyelő a nagybaracskai községi elemi népiskolák igazgatásával Kancsár László itteni 17 év óta közmegelegedésre működő kántor-tanítót megbizta.

A zombori pályaudvar kibővítésére az új beruházási törvényben 250,000 korona van fölvéve.

A zentai járásbírósköréből. Az igazságügyminiszter Legeza József nyiregyházi járásbírósköri joggyakorlatot a zentai járásbíróskörhöz jegyzővé nevezte ki.

Tanítóválasztás Apatinban. Apatinban az egyik üresedésben volt tanítói állásra Buschbacher Pált választották meg 19 szavazattal Augsberger József 10 szavazata ellen.

Öngyilkos bír. végrehajtó. A két hónappal ezelőtt Nagyikindáról Zsablyára kir. bírósági végrehajtónak kinevezett Vujevich Dóme a múlt szerdán öngyilkos lett. Kedden délután Csárgonon végrehajtásokat foganatosított és éjféli után érkezett haza, amikor 5 bucszólevelét megírván, a falu végére ment és — mint levelezőnk írja — egy kölcson kért 12 mm. revolverrel szájába lött. A golyó rögtön halálát okozta. Hogy mi kergette a 32 éves, szimpatikus és jó modoru fiatal embert a halálba, nem tudja senki. A járási rendőrfelügyelőhöz intézett levelében tettének okául azt írja, hogy megutálta mesterségét és sajnálja a szegény népet, amelynek feje alól a párnát kell kirántania. Vujevich vőlegény volt és a jövő hó elején lett volna esküvője. Csütörtökön temették el óriási részvét mellett. — Vujevich bácskai, zombori születésű.

Házasságok. Barányi Árpád vasuti tisztviselő a napokban tartotta esküvőjét Vojnits Tildi kisasszonnyal, Vojnits József bajsai földbirtokos szeretetreméltó leányával. Az egyik násznagyi tisztet báró Vojnits István töltötte be.

Dr. Steinitz Gyula topolyai ügyvéd eljegyezte Róth Mariska kisasszonyt, Róth Manó óbecsei kereskedő kedves leányát.

Gergely Béla bajai bérő nőül vette Kappéter Mariska kisasszonyt Mohácsról.

Grosz Adolf ujvidéki okleveles gyógyszerész eljegyezte Schwartz Olga kisasszonyt, Schwartz József ujvidéki birtokos leányt.

Egy postamester jubileuma. Kiss Vendel csurogi postamester a napokban ünnepelte posta és távirai szolgálatának 30-ik évfordulóját. A derék ügybuzgó tisztviselőt ez alkalomból zajos óváciokban részesítette a lakosság. Este a banketten Trenka Kálmán tb. főszolgabíró fejezte ki szép, tartalmas tőszban a nép szeretetét és becsülését.

Uszóverseny Óbecsén. Az óbecsei kereskedőifjak e hó 28-án uszóversenyt rendeznek a Tiszán.

Színészet Palánkán. Lászlóffy V. Bódog szintársulata a napokban Palánkára megy, ahol előadásait megkezdi.

Halálozások. Vermes Viktorné született sipeki Balás Leona, Balás Vince apatini ny. főerdőmester leánya f. hó 16-án a budakeszi Erzsébet-szanaszatóriumban 24-ik életévében 6 évi házasság után, három árva hátrahagyásával meghalt. E szerencsétlen családnál 2 hét alatt a második haláleset állt be. Általános mély részvét kíséri ezen előkelő család csapásait. Vermesné 18-án lett a budakeszi r. k. temetőben elhantolva.

Guttman Antal szabadkai könyvkereskedő a napokban 28 éves korában meghalt.

Id. Illés Antal Szabadkán meghalt. A derék férfiuban Illés gyógyszerész édesatyját gyászolja.

Fettner N. János ny. óbecsei jegyző e hó 22-én 51 éves korában meghalt. Másnap temették el nagy részvéttel. A derék férfiú elhunytja jeles körökben őszinte részvétet kelt.

Fáklyásmenet és szerenáda Apatinban. Az apatini ifjusági egyesület, mely Dombovits Antalné, született Aman Paula urnó védnöksége alatt szép jövendőnek néz elébe — mint levelezőnk írja — f. hó 21-én este a védnökné és zászlóánya névnapjának előestéjén fáklyásmenettel és szerénáddal tisztelte meg Dombovits Antalnét. Zenével, fáklyásmenettel és lampionokkal érkezett a menet a zászlóanya lakása elé, hol már apatin lakosságának zöme várta az ünnepélyt. Kass József üdvözölte a zászlóanyát mire Dombovits Antalné megköszönve a megtiszteltetést, további támogatását ígerte az egyesületnek és Istenáldását kérte az egyesület önzetlen tanfériainak, mint Rusvits György és Köhler Antal tanítók működésére. Két magyar és egy német dal pompás előadása után a vezetők a zászlóanya vendégeül vacsorára lettek meghívva, míg a legényegyleti tagoknak az egyesület helyiségeiben szolgáltak ki vacsorát a zászlóanya költségére.

Tűz Zentán A napokban Zentán veszedelmes tűz volt. Bakos szabónak a háza égett le: majd belekapott a szomszédház tetejébe is, de azt a kivonult tűzoltóságnak mégis sikerült megmentenie. Bakosé azonban teljesen leégett. A padlásán nagymennyiségű ruhaanyag lett a tűz martalékvá. Ezen kívül beszakadt a mennyezet is s így az egyik szobában nevezetesen a műhelyben is elharapódzott a tűz s a műhely teljes berendezése, sok egészen és félig elkészült ruha is oda égett.

Dr. Széchényi Tamás, zsabylai járási főszolgabíró lapunk múlt számában jelzett kocsiutjáról családjával hazaérkezett. 1000 kilométeren felüli utat járt meg minden baj nélkül. E hó végén szabadsága lejárván, a napokban elfoglalja ismét hivatalát.

A postások ellensége. Dobrits Szimo tündéresi lakos — mint levelezőnk írja — Lavirac Tosa levélhordót minden ok nélkül megtámadta és egy kövel fejbe vágta, amivel súlyos sérülést okozott rajta. Bogyó Sándor postamester pedig lelévéllel fenyegette. Mindkét tetteért feljelentették.

Hal-lopás. Grgito Tamás már többször büntetett titeli lakos — mint levelezőnk írja — halra éhezvén, amde a halászás unalmas dolog lévén előtte, a dolgon úgy segített, hogy Schmerta Ferenc titeli halászbérlő bárkáját feltörte és onnan 2 métermázsra halat ellopott. A bíróságnál fog nagy étvágyáról számot adni.

Csalás pénzhamisító géppel. Dobrits Másko tündéresi lakos — mint levelezőnk írja — feltűnő följelentést tett a csendőrségnél. Ugyanis azt panasolta, hogy ő a múlt év folyamán Siják Péter felsőkaboli lakostól 5 koronás ezüst pénz készítésére alkalmas gépet 2000 koronáért vásárolt, de azt, miután hasznavehetetlen volt az illetőnek visszaadta; pénzt azonban nem kapta meg. A nyomozást ez ügyben megindították, de félbe kellett hagyni, mert Siják Péter ép akkor gutaütés folytán a halállal vívódott.

A családi perpatvar vége. Zágorác Mika, zsabylai földműves — mint levelezőnk írja — e hó 18-án összerperelt feleségével és Zórka nevű leányával, mi közben a leányt megütötte. A kiabálásra ott termett Zágorác 24 éves fia Száva és anyját vedve, vasvillát ragadt és úgy ütötte fejbe apját, hogy ez súlyosan megsebesülve elterült. A fiu ellen megindították a bünvádi eljárását.

Érettségi vizsgálatok a bajai főgymnáziumban. A bajai cisztercita rendi főgymnáziumban folyó hó 15., 16. és 17. napjain voltak a szóbeli érettségi vizsgálatok. Az érettségi vizsgálatokon Horváth Sándor kegyesrendi áldozár, címzetes főigazgató elnökölt. Az eredmény kielégít minden várakozást. Mindössze egyetlen fiatal ember bukott el egy tárgyból három hónapra. Jelesen érettek: Erdődi Zoltán, Ertl József, Folkmann Antal, Heckenshoffer Lázár, Piukovics Péter, Schwerer Béla, Sziklai Sándor és Szommer Máté. Jó eredménnyel tettek érettségét öten és hat fiatalembert egyszerűen éretnek nyilvánítottak.

A DMKE új elnöke. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület e hó 28-án Szegeden rendkívüli közgyűlést tart, amelyen megválasztja a 11 vármegyére kiterjedő hatalmas kultúregyesület új elnökét s melyre ez uton is meghívja összes tagjait. A közgyűlés a városi széképület dísztermében fog lefolyni. Ezt megelőzőleg a DMKE igazgatósága tart gyűlést, amelyen a közgyűlés tárgyait előkészíti. A DMKE-nek három hatalmas nevelőintézete terjeszti már a déli Magyarországon az erős magyar szellemet és hazafiasságot. Ezenkívül a DMKE óvók, ifjusági egyesületek és könyvtárak szolgálják ezt a nemes célt. A kultúregyesület eredményekben gazdag működésének elismerése, hogy a tagok egyre szaporodnak. Ujabbban gróf Károlyi László főrendiházi tag, Hertelendy Ferenc Temesvár és Temesvármegye főispánja és még sokan mások léptek be a DMKE-be.

A pénzügyigazgatóság palotája Zomborban. Popp György kir. pénzügyigazgató átiratot intézett a város közönségéhez, hogy a Zomborban felépítendő pénzügyi palota céljaira alkalmas területet jelöljön ki, mivel az építést csak az gátolja, hogy az alkalmas telkek ára, amelyek esetleg megfelelnének, a tulajdonosok által tulságosan ki van tartva. A közgyűlés örömmel fogadta a kir. pénzügyigazgatóság átiratát és hajlandó a palota céljaira a vármegyeháza mögötti régi laktanyák egy részét megfelelő ellenszolgáltatásért átengedni, felhatalmazta a város polgármesterét, hogy ez ügyben Popp György miniszteri tanácsossal lépjen érintkezésbe.

A bajai Sugovicameder felső torkánál a f. évben teljesítendő és 803'36 m³ földmunkából, valamint 3024'03 m³ kincstári kőszállításából és beépítéséből álló munkálatok vállalatba adására a budapesti m. kir. folyammérnöki hivatalnál június 13-án tartották meg az árlejtést. Ez alkalommal Tolnai Imre a földmunkára m³-ként 1 kor., a kőszállításra m³-ként 6 kor. 70 f., összesen 21'064 kor. 36 fillérrel, a *Magyar építő r. t.* 75 fillér és 5 kor. 80 f., összesen 18,141 kor. 89 fillérrel tett ajánlatot. Az eljáró hivatal a Magyar építő r. t. ajánlatát terjesztette föl elfogadás végett a földmívelésügyi miniszterhez.

Uj vasut Baja és Szabadka között. A kereskedelemügyi miniszter arról értesítette Baja városát, hogy Baja és Szabadka között egy új, parallel vasut építését tervezik Kovács János és dr. Petrich Kálmán szabadkai lakosok. A vasutat keskeny vágányu gazdasági vasutnak tervezik úgy, hogy a Szegedi-uton át futna be a pályaudvarra. Onnan a Bezerédy-utcán át a Budapesti-utra fordulna, a Flórián-utcánál bekanyarodnék és végállomására a Dunára menne. A gazdaságügyi bizottság azzal a kéréssel fordult a miniszterhez, hogy jelölne meg, hogy milyen vonalban és milyen községeken át haladna az új szabadka-bajai vasut.

A sajkásszentiváni menedékház. A Sajakásszentiván községben 18778 K 70 fillér költség keretén belül létesítendő menedékház építésére a község előjárósága folyó évi május 30-án tartott árlejtést. Ajánlatot tettek: Mayer Henrik (Sajakásszentiván) 6%, Hartwein Frigyes (Óverbász) 1%, Lotz András (Óverbász) 5.75%, Kullmann Frigyes (Títel) 2.5%, Spitz József (Ujvidék) 5%, Meder Henrik (Títel) 4%, Eidermüller testvérek (Ujvidék) 2%, Friedrich Fülöp (Ujverbász) 6.5%, Lahner László (Ujvidék) csak az ács munkára 8%, Pletikoszty József (Ujvidék) 8.5%, Riesz Jakab (Ujverbász) a melléképületre 5% áremeléssel, Steinitz Mór és társa (Alsókaból) valamennyi ajánlattevőnél 1%-al olcsóbban. A község a kivittel Mayer Henriket bizta meg.

Tégla szállítás Zenta város részére. Zenta város tanácsa a járdaépítésekhez szükséges 150.000 darab téglát szállításával a zentai és ros-kányi egyesült iparvállalatok r.-t. zentai céget bizta meg ezer darabonként 40 korona árban.

Gyilkosság Vaskuton. A vaskuti csendőrök feltűzött szuronyokkal kísérték a városon végig a járásbírósg fogházáig egy legényt. A fogoly neve Schäffer Pál. Lelkiismeretét egy emberélet kioltása terheli. A vaskuti korcsmában nagy mulatság volt. Ott volt Schäffer Pál a falu legduhajabb legénye, a falu réme: Bergmann István is. Évek óta nem mult ünnepnap vagy vasárnap, amelyen Bergmann István valakivel össze ne veszekedett volna. Vagy ő ment haza bezuzott fejjel, vagy ő küldött haza néhányat véres fejjel, de verekedés nélkül ünnep soha sem mulott. Most is verekedést kezdett Bergmann Schäfferrel. Ez azonban el akarta kerülni a verekedést és eltávozott a korcsmából. Bergmann utánna ment és az utcán belekötött újra. Most két legény egymásra rohant és öltre kapott. Schäffer bicskát rántott a verekedés hevében és belemártotta a Bergmann mellébe markolatig. Bergmann a szurás után összerogyott és néhány pillanat alatt elvérzett. Csütörtökön ejtették meg Vaskuton a boncolást, Romátka Jenő vizsgálóbíró közbenjöttével. Boncoló orvosok voltak dr. Vaáli Dezső szabadkai törvényszéki és Beczassy Gyula bajai hatósági orvosok. Aznap behozták a bírósághoz Schäffert és ma megindították a vizsgálatot.

Szerelmi dráma a tanyán. Pénteken reggel gyorsan futotta be a várost a hír, hogy a szálláson agyonlőttek egy fiatal özvegy asszonyt. Özvegy Karácsonyi Ignácné künn vezette a gazdálkodást saját tanyájukon. A fiatal csinos özvegyet sokan keresték föl, hogy tetszését megnyerjék, mert hát kitűnő parhiének mutatkozott. A menyecske azonban hallani sem akart a férjhezmenésről. Legkitartóbb kérője volt azonban Ferencz János Márkus, a ki folyton kérlete az asszonyt, hogy legyen a felesége. Az asszony azzal utasította el, hogy apósa ellenzi a házasságot. Most hogy pár nap előtt meghalt az öreg Karácsonyi, a legény újra megjelent és sürgette az asszonyt igenlő választ. Csütörtökön éjjel is előbb a csárdában ivott Ferencz, majd elment hajnalban az özvegy szállására. Hogy mi történt a tanyában, azt talán a későbbi vizsgálat deríti ki, csak annyit tudnak, hogy a menyecske reggeli 4 óra után Ferenczet elkísérte a tanyához vezető uton jó darabon. Itt Ferencz egyszerre revolvert rántott elő és mellbe lötte az ijedségtől megdermedt asszonyt. A megölt asszony futni próbált, de alig tett pár lépést új lövés dördült el. Ez a fején találta, mire rögtön összeesett és meghalt. A legény erre lóra kapott és bevágatott a városba. A lövésre összesietett béresek halva találták az asszonyt és ott a helyszínén is hagyták, míg a vizsgálat meg nem történt. A csendőrök pedig Ferencz Márkus keresésére mentek, a kit atyja házában találtak bezárkózva. A csendőrök jöttére megrémült legény maga ellen emelte a fegyvert. Az első lövés oldalbordáját surolta, a másik golyó a karjába furódott. A megsebesült legény állítása szerint közös megegyezéssel mentek a halálba és egy levélkével is próbálta ezt igazolni, de a jelek nem ezt igazolják. A megölt asszonyt fölboncolta a törvényszéki orvos. Temetése nagy részvéttel történt. A szerencsétlen véget ért asszonynak két árva maradt.

Egy apatini leány eltűnése. A budapesti rendőrségi sajtóiroda jelenti a következőket: A nemzetközi leánykereskedők fufangjának és vakmerőségének szinte ijesztő példáját nyújtja az az eset, amelyről hétfőn értesült a budapesti főkapitányság. Este ugyanis megjelent a főkapitányságon a Stowasser-féle hangszergyár egyik alkalmazottja, Ritter Antal és kétségbeesetten panaszkodott, hogy tizenkétéves unokáját, a kis Luczay Mariskát elrabolták. A leányka, aki korához képest igen fejlett, Apatinban járt polgári iskolába. A vakációra ide küldötték fel a fővárosba nagyapjához, Ritter Antalhoz, aki Erzsébetfalván lakik a Hajnal-utca 13. számú házában. Föl kellett jönnie egyébként Budapestre, már csak anyjának látogatására is, aki betegen fekszik Budán a Margit-kórházban. A leányka Apatinban felült a Zsófia nevű hajóra, amelyen egyedül utazott. Ritter Antal, mivel azt a távirati értesítést kapta, hogy a hajó hétfőn délután négy órakor érkezik meg Budapestre, kiment az eskütéri állomásra unokája elé. A hajó pontosan megérkezett, az utasok mind kiszálltak, de Ritter Antal hiába kereste közöttük unokáját, a gyermek nem volt sehol. Ritter nagyon aggódott s a mikor látta, hogy hiába várakozik, bement a hajóra és ott a személyzettől kezdődött unokája felől. A hajón elmondották, hogy Apatinban igenis beszállt a kis leány és elutazott Budapestre. Utközben a hajón megismerkedett két negyven-negyvenöt évesnek látszó uri külsejű emberrel, a kikkel két körülbelül olyan kora leányka utazott együtt, mint a milyen Luczay Mariska. Ezek az emberek, a kik törve beszéltek a német nyelvet, magyarul pedig egyáltalán nem tudtak, igen kedvesen bántak a kis Luczay Mariskával, a ki aztán velük maradt az egész uton. Elmondotta nekik, hogy a nagyapjához készül Erzsébetfalvára nyaralni s a hajón állítólag többen hallották is, a mikor ez a két ember azt mondta a leánykának, hogy ők nagyapjának rokonai s nagyon jó, hogy összetalálkoztak, mert most már majd ők fogják kocsin kivinni Erzsébetfalvára. A mikor a hajó megérkezett Budapestre, a két ember sietett ki a partra, ott bérkocsiba ültek a leányokkal és gyorsan elhajtattak az állomárról. Ez a jelenet hogy-hogy nem, elkerülte a várakozó Ritter Antal figyelmét. Ritter ezután még kereste unokáját ottan, s mivel nem találta, sietett a főkapitányságra és bejelentette az esetet. A rendőrség nyomban megindította a kutatást, de még eddig semmi utbaigazító nyomot sem sikerült találni a lányok hollétére vonatkozólag. Mindössze azt sikerült megtudni, hogy az a két kis lány, a kit Luczay Mariskán kívül szintén elraboltak a hajó titokzatos utasai, Ujvidéken szállt be és innen a fővárosból tovább akart utazni Bécs felé. A rendőrség azt hiszi, hogy mind a két utas nemzetközi leánykereskedő és nem lehetetlen, hogy abból a bandából való, a melynek gonosz céljaira a minap már egy délamerikai levél fölhívta a magyar hatóságok figyelmét.

Apatinból azt táviratozza a községi elöljáróság, hogy a szóbanforgó leány nem utazott el, hanem Apatinban tartózkodik s így a hír szenzációs tartalma alaptalan.

A mulatság áldozata. Kovács József mélykúti vendéglőjében tancmulatságot tartott április 12-én. Tubánszky Péternek nem tetszett, hogy Pintér Mihály és ennek társa, Körmöczy Márton zavarják hangos viselkedésükkel a mulatságot és ennek több ízben kifejezést is adott. Az utcán azután Pintér és Körmöczy meglesték a hazafelé tartó Tubánszkyt és szidalmazni kezdték és csakhamar a bicskára került a sor. A verekedés nagy tömeget csődített e ház elé, de a feldühödt legények szétválasztására senki sem mert vállalkozni s végre is az egyedül küzdő Tubánszkyt győzte le a tulerő. Halálos sebekkel borította rogyott a földre és a szenvedett sérülések folytán néhány nap mulva meghalt. A folyó hó 18-án megtartott esküdtészi tárgyaláson a virtuskodó legénynek bűnössége teljes beazolást nyert és az esküdtek mindkettőjüket halált okozó súlyos testi sértés büntetésben mondták ki bűnösnek. A verdikt alapján a bíróság Pintér Mihályt öt évi, Körmöczy Mártont pedig három évi fegyházbüntetésre ítélte. Körmöczy védője a 92. §. nem alkalmazása miatt semmisségi panaszszal él.

Bácskai karczos.

A Bács megyei Irodalmi Társaság bácsi gyűlése kitűnően sikerült.

No lám, ki hitte volna, hogy Bács megyében, ahol eddig az ivodalom hódított, az irodalom eszménye tör magának utat.

A bajai tanítóegylet világi elnökévé Csapláros Jánost választotta meg.

Derék tanítóink ezuttal is bebizonyították, hogy bácskai mivoltukat meg nem tagadják. Még egyleti ügyeikben is igénybe veszik a csaplárost.

A közutakról ir okos cikket a zentai Összetartás. Minél több olcsó és jó közutat kíván.

Nohát, akármilyen jó közutakat is kapnak a zentaiak, azért mégis örökké rossz utakon fog-nak haladni.

A zombori gyermekünnepet olyan nagy szabásu alapra fekteti a rendezőség, hogy eddig ismeretlen eszközöket is kénytelen volt igénybe venni.

Csak azután vigyázzanak, hogy a gyermekünnepélyből csupa tulbuzgóságból *gyerekes* ünnep ne váljék.

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása Bács megyében a nagy hőség folytán nap-nap után rosszabbodik. *Buza és rozs* kényszerelés előtt áll. Előbbi üszkös, utóbbi tulnyomóan üres kalászt mutat. *A zab* szinte elszárad. *A tengeri* is erőt kíván.

Gazdasági munkásjutalmazás Szon-don. A földmivélsügyi miniszter a vármegye területén ez évben is 7 gazdasági munkást és 7 gazdasági cselédet jutalmazott meg hosszú és buzgó szolgálataik elismeréséül. A jutalmazottak 100 koronát és elismerő díszoklevelet kaptak. Az apatini járás főszolgabírája, Vujevich Lajos folyó hó 18-án, csütörtökön adta át Schiebl József *szondi* gazdasági munkásnak a megtartott díszközgyűlésen a földmivélsügyi miniszter jutalmát. A község lakossága és intelligenciája valamennyien résztvettek a szép ünnepélyen. Az egybegyűltekhez Vujevich főszolgabíró magyarul és Gräber nagybirtokos sokaclul tartott buzditó beszédet.

A zentai kosárfonó szövetkezet június 28-án délelőtt 8 órakor a központi népiskola V. osztályában igazgatósági ülést és ennek befejezte után ugyancsak f. évi június hó 28-án délelőtt 10 órakor közgyűlést fog tartani, amelyre az Országos Központi Hitelszövetkezet Vörös Tihamér tisztviselőt fogja leküldeni.

A ludfajták. A mi libatenyésztésünk nem felel meg a lehető kívánalmaknak. Libatenyésztést leginkább azok a vidékek üzhetnek, amelyeknek kiterjedt legelők vízzel állanak rendelkezésre. Ilyen vidékeken azonban nagyban kellene a libatenyésztést üzni, mert nagyon jövedelmező. A mi libáink, miként összes szárnyasaink, a belső gazdálkodás folytán nagyon hanyatlottak, úgy, hogy teljesen felhízalva legfeljebb 5 kiló súlyuk. Jobb fajták bevezetése, a vér felrészítése céljából, följött kívánatos volna. Az erre a célra használható ludak a következők volna:

A toulói lud. Az összes libafajták között a legnagyobb súlyt éri el. Szine hamuszürke. Mélyen lecsüngő hájjással, háta és szárnyai barnák. Tojik 40—50 tojást, ezeknek sulya 170—220 gramm darabonként. Kihízalva 15 kiló súlyt ér el. Nem különösen jó kotló és tojásait tyuk vagy pulyka alá kell rakni.

Az emdeni lud. Igen finom, puha tollazatu. Tojásai száma 40. Ezek sulya 200 gramm. Hízalva szintén 15 kg-ig nyom. Jól költ és könnyen nevelhető.

A pommerániai lud. Tiszta fehér, tollazatát különösen becsülik és jól fizetik meg. Tojásszám 40. Súlyuk 200—250 gramm. Könnyen nevelhetők.

Ezek volna a legjobb fajták. A költés időtartama 28—30 nap. Kezdetben jó táplálást igényelnek, árpadarát és sok zöldséget. A teljes hízalás 4—5 hétig tart. A legjobb hízalás kukoricával végezhető, vagy pedig kukoricaliszttal készült, apró, ujjnyi vastagságú metélttel, amelyeket kissé megpörköltünk és azután olajjal vagy zsírral bekenünk. A metélt hossza mintegy 6

cm. legyen. Tömés után a liba kevéssé megszórt vizet kap, hogy sokat igyék; ennek folytán a mája 1 1/2 kilónyi súlyt ér el.

Nagyon kívánatos lenne, hogy ezek a fajták nálunk meghonosodjanak, mert ezek megegyeznek akkora hasznot hajtanak, mint a mi közönséges libáink. (Gazd. Tanácsadó.)

Szerkesztői üzenetek.

T. K., Ujvidék. Még nem készült el.

D. S., Zenta. Junius 27-én. A másikat is akkor.

T. B., Baja. Nincs tudomásunk róla.

T. B. Bács. A lap megjelenése után, tehát elkésve kaptuk, s így már nem lehetett beilleszteni. Egyébként köszönet.

»A haladás útján«. Az ön versében nem igen tapasztaltuk ezt a törekvést.

G. B—t. Átnézzük és azután megüzenjük.

H. B—a. A mai számban megtalálja reá a megfelelő választ. Üdvözet.

T. R. Magyarkanizsa. A bácsi ármentesítő társulat létesítése végett 1846-ban léptek szerződésre Zenta, Mohol, Magyarkanizsa, Martonos, Ada, Óbecse, Bácsföldvár és Péterréve városok és községek. A szabadságharc előtt azonban csakis a kanizsa—adorjáni töltésszakasz épült ki. Később néhány község kilépett az érdekeltségéből, de 1877-ben újból megalakult a társulat s fölépítette a töltés-vonalakat, melyek körülbelül 60 kilométert tesznek.

T. E—la. A Pesti Hírlap-nak »Problémák« című rovatát — állítólag — Szomaházy István írja.

»Gyermeknap.« Fölösleges. Majd elintézzük itt.

Divat, Zombor. Az aszurozott harisnyák lassan a háttérbe szorulnak. Most már leginkább a sűrű kötésű, tömött selyem és finom, vékony cérnahraristát viselik. Az egyszínű dominál; leginkább szürke és fekete.

K. I., Jánoshalma. Költemények helyett prózát kérünk.

Függetlenségi Kör, Csurog. Nem nálunk van a hiba, mert mi mindég pontosan küldjük. Tessék az ottani postahivatalnál az okát megtudni.

V. Z. A jövőben méltóztassék intézkedni, hogy oly időben kapjuk kézhez, hogy más lap meg ne előzzön bennünket. Most kivételesen leadtuk.

2634. szám.

kig. 1908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásba kebeleztet **Káty** községben üresedésben levő **végrehajtói állásra** pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi **julius hó 13-ig** annál is inkább nyújtásuk be, mert később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása évi 600 korona.

Titel, 1908. június hó 14-én.

Szemző János,
főszolgabíró.

2—1

350/2. számhoz.
1908.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy bácsalmási kir. járásbírósnak 1908. évi V. 221. számú végzésével Wiener Samu tömegmondnok, bácsalmási ügyvéd felperes részére **Manha'ter András** alperes ellen 267 korona 64 fillér követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 1220 koronára becsült ingóságokra a fentidézett kir. járásbírósnak V. 221/2. számú végzésével az árverés elrendeltetvén annak alperes lakásán Bácsalmáson leendő megtartása határidőül **1908. évi július hó 4. napján délután 2 órája** tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt szarvasmarhák, lovak, gazdasági gépek s egyéb ingóságok a legtöbbet

ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívom mindazokat, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő ezen hirdetemnyek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Bácsalmás, 1908. évi június hó 14. napján.

Buzás Fülöp

kir. bírósági végrehajtó.

60402/V—1. szám.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A kandlei szakadó Dunapart

folytatólagos biztosításához, valamint 1898. évben épült kandlei partvédezet helyreállításához szükséges 6312.0 köbméter I. osztályú és 29439.0 köbméter II. osztályú kőanyag szállítására és tervszerű beépítésére nézve folyó évi **julius hó 8-án** déli 12 órakor a m. kir. földmivelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A tervek továbbá a kötetendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képezendő általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok, melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előirt minta használatával kell kiállítani a fent jelzett nap déli előtt 11 1/2 órájáig a m. kir. földmivelésügyi miniszterium házipénztáránál nyújtandók be.

Budapest, 1908. június hó 12-én.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter.

Alsókaból községétől.

641.
1908.

Árlejtési feltételek.

Alsókaból községben építendő egy új iskola és tanítói lak építési munkálatainak árlejtés útján leendő biztosítására vonatkozólag.

1. A vármegye törvényhatósági bizottsága ^{36177. számú} _{2159. jk. 1907.} határozattal Alsókaból községben egy új iskola és egy tanítói laknak hivatalból való felépítését rendelte el, az erre vonatkozó építések biztosítása iránt folyó évi **julius hó 4-én** Alsókaból község tanácstermében délelőtt 9 órakor kezdetét veendő nyilvános árlejtés tartatik.

2. Az árlejtés nyilvános és a 83000/907. számú közszállítási szabályrendelet 18. §-ában körülírt ajánlati minta szerint benyújtandó 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok beadására kötelezi a vállalkozókat.

3. Az építkezési összes költség 27619 koronában van előirányozva, mely összeg-

ből: I. Föld és kőmives munkára esik 12586 korona 01 fillér; II. Kőfaragó munkára 295 korona 32 fillér; III. Ácsmunkára 3728 korona 17 fillér; IV. Vasmunkára 400 korona 41 fillér; V. Cserépfedő munkára 698 korona 80 fillér; VI. Bádigos munkára 1011 korona 49 fillér; VII. Asztalos, lakatos munkára 3620 korona 46 fillér; VIII. Kárpitos munkára 85 korona; IX. Melléképületekre 3217 korona 60 fillér; X. Különféle munkára 1975 korona 74 fillér.

4. Ezen munkák együttesen egy vállalkozónak, illetve egyetemlegesen kötelezett társvállalkozóknak, avagy munkanemek szerint elkülönítve, külön-külön vállalkozóknak fognak kiadatni; fentartván azon jog, mely szerint beérkezett ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választassék, avagy egyáltalában az ajánlatok közül egy se fogadtassék el.

5. Az árlejtésen csak oly magyar honos iparosok és vállalkozók vehetnek részt, kik megfelelő iparhatósági engedéllyel bírnak és kötelesek az előirányzott összeg 5%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az árlejtés megkezdése előtt a községi elöljáróság kezébe letenni.

6. Az árlejtés eredménye úgy a községre, mint a vállalkozóra nézve csak az illetékes hatóságnak jóváhagyása után válik kötelezővé.

7. Az ajánlat csak egységárák kitüntetése mellett tehető és a vállalati végösszeg az ajánlati egységárák alapján számítva szintén kiteendő az ajánlatba.

8. Az építési munkákat az árlejtés eredményének felsőbb helyen történt jóváhagyása után azonnal megkezdendő és amennyiben lehetséges még az év folyamán befejezendő; azonban minden esetre még a folyó évben tető alá hozandó.

9. Vállalkozóknak a kikötött vállalati összeg három egyenlő részletben fog kiutalványoztatni. Az első részlet, ha az épület tető alá kerül; a második részlet, ha az épület kifogástalanul elkészül; a harmadik részlet, ha a község kifogástalanul átveszi.

10. A netáni peres kérdések elintézésére a titeli kir. járásbírósnak illetékes.

11. Egyéb feltételek részletes költségvetés és műszaki iratok a község jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetvén még, hogy a m. kir. Belügyminiszter által 83000/907. sz. a. kiadott közszállítási szabályrendelet intézkedési feltétlenül kötelezők.

Jelen árlejtési feltételek az árlejtés megkezdése előtt felolvasatnak, kellő megértelmezés után az összes árlejtézők által saját kezüleg aláírandók.

Alsókaból, 1908. június hó 2-án.

Veszelinovits Milán s. k. **Spirta Demeter s. k.**
községi jegyző. bíró.

(P. H.)

2—2

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók,** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Cím: **ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG** Kolozsvár, Szentegyház-úton 2-ik szám. — Telefon 311.

10—3

Bácsmegye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy **ez az egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jó indulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van diszitve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

Zenta.

Figyelem!

Aki bármilyen ingó vagy ingatlan eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást

(információt)

beszerezni, továbbá **tűz-, jég-, élet- és**

baleset biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamlálása végett felülvizsgálatni kíván és végül

pénzbeszedéseket

(Inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda

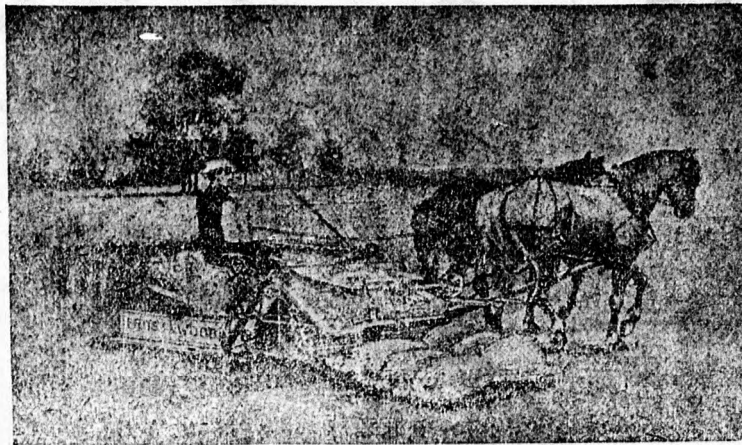
íróvényszékileg bejegyzett céghez

VII. kör., Battyhány-utca, a gőzfürdővel szemben.

(Tulajdonos: Malusev Sándor.)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

Schmidt Márton Fiai gépgyáros-cég Baja.

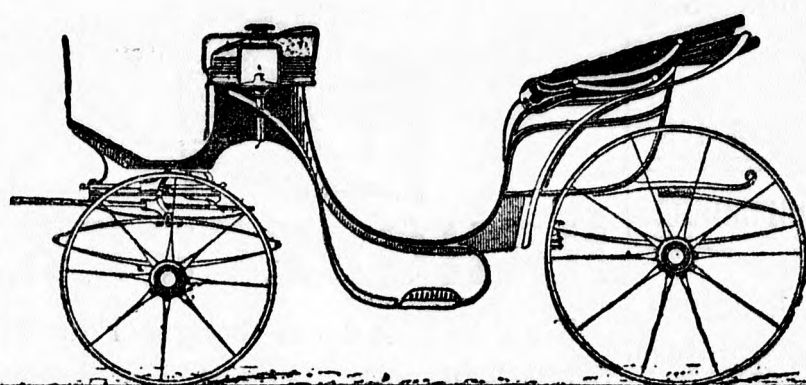
Gazdasági gépek szakszerű javítása jutányosan és gyorsan végeztetnek.

Ajánlanak a Délvidéki közgazdasági bank képviselőjében világhírű canadai **Frost Wood** kévekörtő, arató és marokrakó gépeket teljes szavatosság, olcsó ár és kedvező fizetési feltételek mellett.

Továbbá saját gyártmányú kézfogással állítható **kapáló-gépeket, borsajtókat, szőlő-zuzókat** elismert szerkezet-és kivitelben.

Nagy raktár cséplőgép, lokomobil és egyéb alkatrészekben.

6-5

BIHARI J. kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy **SZABADKÁN** VIII., kör., 54. szám alatt, közvetlen a vasút állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá **gummi kerekeimet.** Állatorvosi főiskolában a **különösen** ajánlom saját gyártmányu

Mindezek előrebocsajtása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserélek. = Átalakításokat jutányosan készítek. = Képes árjegyzék ingyen

Kezelés előtt.

Kiefer János

fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban, úgy mint aranyban. = Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után.

Ujsóvén eladó

remekül berendezett

motoros hengermalom.

Ajánlatok „Motormalom” címen Ujsóvéra küldendők.

Ügynökök díjaztatnak. 10-5

Boroshordók,

néhányszor használva, minden nagyságban kaphatók, 3-4 krajcárjával literenkint **Schmiedl János** hordókereskedőnél, **Bácsfeketehegyen.** Állandóan nagy raktár. — Ugyanitt egy billiárdasztal is eladó. 20-7

„A zsidó”

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ” című könyvét, melyet a „Bácsmegye” is ismeretett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A „BÁCSMEGYE“

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezetőtagjainak soráiból kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánum.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A „BÁCSMEGYE“

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A „BÁCSMEGYE“

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A „BÁCSMEGYE“

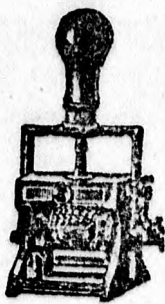
nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről híj, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinék 4 hétig ingyen küldünk.

A „BÁCSMEGYE“

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körut 2. sz. alatt van.**

Hivatalos

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számozógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

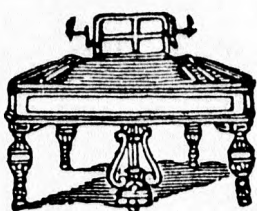
Geduldiger Hugó

vésnök

BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körut 17.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

Kudlik Ádám hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.) Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaít, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos árákért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a legsokoldalúbb és legtartalmasabb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

„Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“ -nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítőik, de különös súlyt helyez a tudósításokra is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább egy nagy színes műmellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett szőlőbetegséget vagy rovarát és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Felelős szerkesztő:

Boross Károly örököse.

Dr. Drucker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor. 1/4 évre 3 kor.

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.)

|| Angol nyakkendők! :: Összes cikkeink ocaió árákon! :: Pécsi keztyűk! ||

Villanyos csillárok, díszműáruk.

Férfiingek, nyakkendők, napernyők, csipkék, szallagok rendkívüli olcsó árákon!

Egyben tudomására hozzuk a n. é. közönségnek miszerint

férfi kalapokat

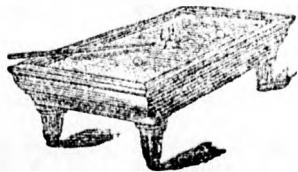
is, nagy választékban, rendkívül olcsó árákon raktáron tartunk.

Goldfahn Sándor és fia

Zombor, Kossuth Lajos-utca, a különlegességi tőzsde mellett.
10-7

Csipkék, szallagok, kötőpamutok.

|| Porcellán edény beszerzési áron alul kiárusítatik! ||

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.